Nr 61. Śmigiel, środa 15. marca 1922. Rok 32

ORĘDOWNIK ŚMIGIELSKI

Wychodzi codziennie z wyjątkiem świąt. — Przedpłata miesięcznie z przynoszeniem 175 mk., W agencjach miesięcznie 160 mk. Numer pojedynczy 7 mk. niedzielny 10 mk. TELEFON nr. 65 Skrzynka poczt. 13.

OGŁOSZENIA STAROSTWA, KOMISARJATÓW, MAGISTRATÓW ORAZ WŁADZ POLICYJNYCH SĄ PRAWOMOCNE.

Cena ogłosz.: za 1-łam. wiersz petyt. 20 mk., w części urzędowej lub reklamowej 40 mk. Adr. Admin. i Red. Śmigiel - Wielkopolska. Poczt. kont. czek. A. Klóskowski w Poznaniu nr. 160 006, w Wrocławiu (Breslau) nr. 7283.

CZĘŚĆ URZĘDOWA.

Lista podatku procederowego kl. III. dla miasta Śmigla na rok podatkowy 1921. wyłożona będzie od 15. do 29 marca br. włącznie w biurze magistrackiem pokój nr. 3 w przedpołudniowych godzinach służbowych.

Według artyk. 40 ustępu 3 przepisów wykonawczych do ustawy o podatku procederowym z dnia 4 listopada 1895. spis wyłożony jest tylko dla procederowców podlegających temu podatkowi.

Śmigiel, dnia 7. marca 1922.

Magistrat Maron.

Zestawienie składek za inwentarz dotknięty zarazą za rok 1921 to jest za czas od 1 kwietnia do 31 grudnia 1921 wyłożone będzie od 15 do 24 marca br. włącznie w biurze magistratu, pokój nr. 3. w przedpołudniowych godzinach służbowych.

Śmigiel, dnia 9 marca 1922.

Magistrat. Maron.

W tutejszej administracji wakują od zaraz następujące posady:

kontrolera miejskiej kasy oszczędności
3 sił biurowych.

Kontroler pobiera pobory podług pragmatyki kl. IX., siła biurowa zaś podług umowy. Od kontrolera wymaga się dokładnej znajomości wszelkich w zakres jego działalności wchodzących prac oraz dokładnej znajomości języka polskiego w słowie i piśmie.

Co do sił biurowych uwzględnia się w pierwszym rzędzie tych, którzy już w biurach czynni byli.

Podanie z życiorysem i uwierzytelnionemi odpisami świadectw należy nadesłać do 1. IV. 1922 r.

Śmigiel, dnia 10. marca 1922 r.

Magistrat.

CZĘŚĆ NIEURZĘDOWA,

za którą Redakcja bierze odpowiedzialność.

Preliminarz budżetowy.

Uchwalony przez Radę Ministrów a dotychczas nieznany preliminarz budżetowy, na rok 1922 przewiduje wydatki w kwocie 579 miljardów i 442 miljonów marek, a dochody w kwocie 451 miljardów i 172 miljonów, zatem niedobór w wysokości 128 miljardów 270 miljonów.

Na poszczególne resorty rozkładają się wydatki i dochody w miljonach marek w sposób następujący, przyczem podano także procentowy udział każdego resortu w ogólnej sumie dochodów i wydatków.

Władza centralna	Dochody w miljon. mk.	%	Wydatki w miljon. mk.	%
Naczel. Państwa	—	—	65,6	—
Sejm Ustawodawczy	0,7	—	493,3	0,1
Kontrola Państwa	—	—	706,0	0,1
Prezydjum R. Min.	707,3	0,2	1.972,3	0,3
Min. Sp. Zagranicz.	3.425,3	0,8	11.912,7	2,1
„ „ Wojskowych	10.581,9	2,3	152.849,2	26,4
„ „ Wewnętrz.	6.146,9	1,4	25.093,3	4,3
„ Skarbu	263.817,5	58,5	81.197,8	14,0
„ Sprawiedliwości	1.186,3	0,3	10.449,6	1,8
„ Przem. i Hand.	7.094.0	1,6	3.030,7	0,5
„ Kolei Żelazn.	108.134,7	24,0	170.588,2	29,4
„ Roln. i Dóbr P.	27.820,8	6,2	15.038,0	2,6
„ Wyz. R. i Ośw. P.	492,5	0,1	49.167,2	8,5
„ Poczt. i Telegr.	14.332,4	3,2	15.666,5	2,7
„ Zdrowia Publ.	2.154,8	0,5	7.344,5	1,2
„ Sztuki i Kult.	25,6	0,005	336,5	0,1
„ Robót Publicz.	1.823,8	0,4	21.936,8	3,8
„ Pracy i Op. Spol.	1.270,5	0.3	7.892,0	1,4
Głów. Urząd Likwid,	534,0	0,1	668,6	0,1
Głów. Urząd Ziemski	1.614,9	0,4	2.790,2	0,5
Min. B. Dz. Pruskiej	8,5		240,3	—
	451.172,4	100	579.442,4	100

Cyfra wydatków obejmuje wydatki westycyjne w wysokości 108 miljardów, w czem wypada oprócz innych na wojsko 44, na kolej 34, na roboty publiczne 19, na oświatę 5, a na pocztę 4 miljardy.

Cyfry powyższe nie są definitywne i przed wysłaniem przedłożenia do Sejmu mogą uledz zmianie, co już wykona samo Ministerstwo Skarbu.

Narady w Sejmie nad budżetem nie pójdą gładko, albowiem, podobnie jak przedłożenie rządowe o daninie, tak i budżet jest szkicem, który będzie wymagał mozolnej pracy skarbowo-budżetowej, ażeby ustalić dochody i wydatki zgodnie z rzeczywistością. Między innymi nie są objęte preliminarzem wydatki, spowodowane niedawnymi wylewami rzek, uchwalonym już marcowym dodatkiem wiosennym dla pracowników państwowych oraz podwyższeniem poborów oficerskich, od czego czynił zależnym p. Sosnkowski przyjęcie teki w obecnym Rządzie. Te przykłady wskazują, że zmiany będą jeszcze poważne.

Nowi ministrowie.

Inż. Antoni Kamieński, minister spraw wewnętrznych urodził się w r. 1878 w Łodzi.

Gimnazjum kończył w Radomiu, poczem zapisał się na wydział przyrodniczy Uniwersytetu w Warszawie. Na skutek politycznych zatargów (sprawa oświaty ludowej) p. Kamieński został w r. 1899 ostatecznie wydalony z jednoczesnym zakazem uczęszczania do wyższych szkół w całem państwie rosyjskiem, wobec czego wyjechał zagranicę i ukończył w Leoben wydział hutniczy w Akademji Górniczo-Hutniczej z dyplomem inżyniera-hutnika. Po ukończeniu parę lat przepędził na praktykach w znanych hutach żelaznych na Górnym Śląsku, następnie objął stanowisko inżyniera w „Hucie Bankowej“ w Dąbrowie Górniczej, skąd po paru latach przeszedł na stanowisko dyrektora huty żelaznej „Stąporków“ w powiecie koneckim, ziemi radomskiej. Jako przewodniczący Sejmiku lokalnego w Końskich, przejął w imieniu Sejmiku władzę od ustępujących władz okupacyjnych, został mianowany starostą w Końskich, a gdy przemysł zaczął się ruszać p. Kamieński powrócił całkowicie do swoich zajęć zawodowych. W końcu 1919 r. został powołany na stanowisko wojewody łódzkiego.

Dr. Stefan Ossowski minister przemysłu i handlu urodził się w roku 1873 w Borzyminie w ziemi Płockiej, ukończył gimnazjum w Warszawie. Politechnikę zaś we Lwowie poczem udał się na studja dodatkowe do Zurychu, doktoryzował się we Lwowie. Przez sześć lat pracował w fabryce maszyn w Szwajcarji. Od r. 1907 został profesorem Wyższej Szkoły Przemysłowej w Krakowie, odtąd też począł zajmować się sprawami przemysłowemi zarówno Małopolski jak i Kongresówki. Jako znawca został powołany na referenta spraw przemysłowych w Banku Małopolskim, na którem to stanowisku pozostawał do ostatniej chwili.

Inż. Ludwik Zagórny-Marynowski minister kolei urodził się w r. 1875 w Borku Fałęckim pod Krakowem, jako syn emigranta i powstańca 1863 roku. Politechnikę ukończył w Wiedniu. Wstąpił jako inżynier do byłych austrjackich kolei państwowych i był przydzielony do warsztatów kolejowych w Nowym Sączu, później w warsztatach kolejowych w Stanisławowie jako kierownik montowni lokomotyw, następnie pomocnik naczelnika parowozowni w Nowym Sączu. W roku 1911 został powołany do Ministerstwa Kolei w Wiedniu, gdzie objął referat trakcji dla linji kolejowych w b. Galicji i Bukowinie. W roku 1918 w styczniu mianowany wicedyrektorem kolei w Stanisławowie, pozostawał w tem stanowisku aż do rozpadnięcia się Austrji. Po zamachu stanu 1 listopada 1918 r. przez Ukraińców wspólnie z ówczesnym prezesem Prachtlem i całem gronem pracowników kolejowców Polaków wstrzymał się od pełnienia służby u władz ukraińskich i zajmował się niesieniem pomocy kolejarzom polskim. Po oswobodzeniu Galicji Wschodniej i po zamianowaniu p. Prachtla prezesem dyrekcji krakowskiej objął on kierownictwo dyrekcji stanisławowskiej.

Przystępujmy do Towarzystwa Obrony Kresów Zachodnich!

Ile nas kosztują plebiscyty?

Niebawem już skończy się międzysojusznicza administracja i okupacja na Śląsku Górnym. Trwała ona z górą dwa lata i pochłonęła niewątpliwie dziesiątki miljonów franków, które Polska i Niemcy będą musiały zwrócić mocarstwom sprzymierzonym. Ile dokładnie dług nasz wyniesie z tego tytułu jeszcze nie wiadomo. Dotychczas Rządy polski i niemiecki są tylko w posiadaniu noty z 24. listopada r. z., która zawiadamia je, że co się tyczy kosztów okupacji na Śląsku Górnym, to Konferencja Ambasadorów postanowiła, iż każdy z rządów zainteresowanych prześle swój rachunek oddzielnie rządowi polskiemu i niemieckiemu, rachunek obliczony w swojej walucie, a więc w funtach, frankach lub lirach.

Dotychczas koszta plebiscytowe, oraz wysokość sum przypadających na każdą stronę i podlegających zwrotowi, komunikowała rządom-dłużnikom Konferencja Ambasadorom.

Rachunki tego rodzaju są już gotowe dla b. obszarów plebiscytowych cieszyńsko-orawsko-spiskiego i olsztyńsko-kwidzyńskiego.

Koszta administracji Śląska Cieszyńskiego Orawy i Spisza wraz z okupacją francusko-włoską, która trwała od października 1919 roku do sierpnia 1920 r., oraz z kosztami Komisji międzysojuszniczej która funkcjonowała w Cieszynie od lutego do września 1919 r., wyniosły ogółem:

4.783 ft. sterl., 3.607.220 fr. i 4.533.607 lirów.

W myśl art. 8 decyzji Głównych mocarstw sprzymierzonych i stowarzyszonych z dnia 27. września 1919 r., koszta administracji terytorjum plebiscytowego miały być pokryte przez Polskę i Czecho-Słowację proporcjonalnie do obszaru ziem im przyznanych. Ponieważ Polska otrzymała ogółem 37 proc. terytorjum plebiscytowego, przeto musi zwrócić rządom sprzymierzonym taką właśnie część ogółu kosztów okupacyjnych.

Notą z dnia 11. kwietnia 1921 Konferencja Ambasadorów zawiadomiła mianowicie Rząd polski, że z tytułu kosztów okupacji terytorjum plebiscytowego Śląska Cieszyńskiego, Orawy i Spisza, ma on zapłacić:

W. Brytanji 1.770 funtów sterlingów.
Francji 1.258.386 franków.
Włochom 29.585 fr. i 1.677.467 lirów.
Japonji 46.698 franków.

Do kosztów powyższych doliczyć trzeba koszta Komisji granicznej, która wyznaczyła granicę na terenie. Koszta te nie mogą być jeszcze ostatecznie obliczone, albowiem z powodu sprawy Jaworzyny komisja jeszcze całkowicie prac swych nie ukończyła.

Atoli notą z dnia 6. stycznia r. b. Konferencja Ambasadorów zawiadomiła rząd polski, że koszta komisji zostały już obliczone za jej prace na terenie Śląska Cieszyńskiego, gdzie granica jest już całkowicie wytknięta. Z tego tytułu Polska jest winna:

Francji 10.325 franków i 17.145 koron czesk.
Włochom 14.492 liry.

Co do kosztów okupacyjnych na obszarze regencji olsztyńskiej i obwodu kwidzyńskiego, to odnośne cyfry zakomunikowane zostały Polsce notą Konferencji Ambasadorów z 24 listopada 1921 r. Ponieważ plebiscyty na tych obszarach przegraliśmy i ponieważ z regencji olsztyńskiej przydzielono nam zaledwie 1/800 część jej obszaru, a z obwodu kwidzyńskiego tylko 1/125 część jego powierzchni, przeto z tego tytułu na Polskę przypadły sumy minimalne.

Ogólne koszta okupacji północnych obszarów plebiscytowych wyniosły 8.981.912 lirów i 105.725 funt. szterlingów. Otóż z sum tych Polska zwrócić powinna:

Włochom 34.097 lirów.
W. Brytanji 132 funty szterlingów.

Powyższe rachunki zostały zamknięte z dniem 1 maja 1921 r., t. zn. są w nie wliczone także koszty wyznaczenia granicy na terenie. Ponieważ jednak na prawym brzegu Wisły Polska jeszcze nie zajęła granicy, wyznaczonej przez Konferencję Ambasadorów, przeto koszta na Polskę przypadające mogą jeszcze się powiększyć o jakieś drobne sumy, przedstawiające koszt podróży tego, czy innego komisarza,

Widzieliśmy także powyżej, iż nie są jeszcze obliczone koszty Komisji granicznej, wyznaczającej granicę polsko-czeską na terenie Orawy i Spisza: wyniesie to około 20.000 franków.

W każdym razie, zamieniając po kursie dnia na franki te funty (a 49,98), liry (a 55) i korony czeskie (a 21), które już nam urzędowo notyfikowano, otrzymamy, iż winni jesteśmy mocarstwom z tytułu kosztów plebiscytowych 2.392.956 franków.

Jest to bardzo mało w porównaniu z kosztami, jakie wypadnie nam zwrócić sojusznikom za okupację Śląska Górnego. Koszta te, według przybliżonych danych, wyniosą około 100 miljonów franków. Ponieważ przyznano nam mniej więcej trzecią część terytorjum plebiscytowego śląskiego, przeto na nas przypadnie około 33 miljonów.

Ogólem więc za plebiscyty, które przyszły historyk nazwie kiedyś największą mistyfikacją XX. wieku, zapłaci Polska około 35 miljonów franków, dziś około 10 miljardów mkp. (Gł. Pr.)

Ruch zarobkowy.

Ruch zarobkowy objął obecnie wszystkie gałęzie zarobkowe. W piątek przed południem odbyła się w departamencie pracy i opieki społecznej pod przewodnictwem naczelnika wydziału pracy p. Zapały konferencja z przedstawicielami związków pracodawców w sprawie położenia, wywołanego ruchem zarobkowym robotników w następstwie zwyżki cen artykułów pierwszej potrzeby.

Pracodawcy oświadczyli, że gotowi są przyznać zwyżkę płac w wysokości przeprowadzonych dotąd dwóch zniżek 10-procentowych i tem samem wrócić do płac październikowych. Pracodawcy wyrazili nadzieję, że na tej podstawie dojdą do porozumienia z robotnikami w drodze polubownej. Wobec tego rząd stanął na stanowisku, że interwencja jego w obecnej sytuacji jest zbyteczna i że należy odczekać wyniku rokowań a stron interesowanych.

W piątek popołudniu odbyły się w departamencie pracy i opieki społecznej narady z przedstawicielami wszystkich zawodowych związków robotniczych, którzy jednogłośnie oświadczyli się za interwencją rządu.

Naczelnik wydziału pracy p. Zapała oświadczył, że rząd tak, jak w listopadzie, tak i obecnie uważa zniżkę płac za nieuzasadnioną, a co do ewentualnej zwyżki płac ponad stawkę dwóch dotąd przeprowadzonych zniżek 10-procentowych, miarodajnem dla rządu jest orzeczenie komisji płacy, która wykazała w budżecie marcowym rodziny robotniczej, złożonej z 4-ech głów, około 9 proc. podwyżki kosztów utrzymania w stosunku do poprzedniego miesiąca. Co się tyczy interwencji, rząd odczeka wyniku pertraktacji, zainicjonowanych przez okręgowy związek pracodawców.

W sobotę przed południem wszystkie zrzeszenia robotnicze zwróciły się do departamentu pracy i opieki społecznej z prośbą o natychmiastową interwencję, gdyż pertraktacje z okręgowym związkiem pracodawców rozbiły się.

Zrzeszenia robotnicze żądają natychmiastowego cofnięcia dwóch dotąd przeprowadzonych zniżek oraz podwyżki w wysokości 25 proc. Oceniając powagę sytuacji, departament pracy i opieki społecznej zwołał na poniedziałek, dnia 13 bm. posiedzenie przedstawicieli wszystkich zrzeszeń robotniczych i związków pracodawców.

Ruch zarobkowy w rolnictwie trwa. Robotnicy obstają przy prowadzeniu rokowań w Poznaniu. Związek Pracodawców przysłał do departamentu pracy i opieki społecznej oświadczenie, że godzi się na pertraktacje w Poznaniu pod egidą ministerstwa pracy i opieki społecznej. (A. W.

KRONIKA.

KALENDARZYK

Dziś: Klemensa
Jutro: Hilarego m.
Wschód słońca: 7,27, zachód 6,47.
Długość dnia: 11,37. Przybyło 3,02.

Tragedja życiowa. Wczoraj znaleziono w stogu siana w Wielichowie martwe zwłoki b. sekretarza podatkowego Dezyderego Matyaszczyka, który widocznie schronił się tam przed zimnem. Tragedja życia zmarłego ciągnęła się przez szereg miesięcy, gdyż śp. Matyaszczyk chory umysłowo zwolniony został ze służby za 4 miesięcznym bezpłatnym urlopem wałęsał się opuszczony przez rodziców, nie mając żadnych środków do życia. Z powodu głodu i zimna pada śmiercią straszną w stogu siana należącego do jego rodziców. Kto zatem ponosi winę tej tragicznej śmierci? czy rodzina, która go nie chciała przyjąć do siebie, czy władza, która puszcza chorego etatowego urzędnika na bezpłatny urlop bez żadnej dalszej opieki. Smutne to zaiste, ale prawdziwe.

Osobiste. Ks. Prałat Meyer, dziekan poznański i proboszcz parafji św. Marcina, obchodzi w dniu dzisiejszym srebrny jubileusz kapłaństwa. Dwudziestopięciolecie kapłaństwa Zacnego Jubilata to jeden ciąg zbożnej pracy nietylko duchownej, lecz i społeczno-narodowej. To też Jubilat cieszy się powszechną czcią całego miasta, a wzmianka niniejsza, przy tej technicznej niemożności poświęcenia działalności Księdza Jubilata dłuższego artykułu, — jest najskromniejszym wyrazem uczuć, na jakie ks. prałat Mayer sobie zasłużył w całej pełni. Ad multos annos!

Zaszczytne odznaczenie. Jak się dowiadujemy, papież Pius XI. zamianował posła na Sejm pana Kazimierza Brownsforda komandorem orderu Św. Grzegorza. Pan Kazimierz Brownsford zapisał się trwale w pamięci społeczeństwa jako długoletni redaktor Poradnika Gospodarskiego i niestrudzony organizator Kółek Rolniczych, których jest patronem. W czasie okupacji niemieckiej i położył wielkie zasługi jako członek komitetu niesienia pomocy Królestwa. Wielka prawość i troska o dobro ogólne znamionowała zawsze i znamionuje Jego ze wszechmiar owocną działalność charytatywną, społeczną i polityczną. To też spotykające Go zaszczytne odznaczenie powitane zostanie z uznaniem przez całe społeczeństwo.

Redaktor: Julian Tyczka, Śmigiel.
Właściciel i wydawca: A. Klóskowski, Poznań 3.
Czcionkami drukarni Klóskowskiego w Śmiglu.

Obwieszczenie!

Na mocy art. 20 z dnia 19 maja 1920 i na podstawie cen ustanowionych przez Urząd Ubezpieczeń z dnia 8. marca 1922 r. na świadczenia w naturze zaliczamy pracobiorców, ubezpieczonych w Powiatowej Kasie Chorych w Śmiglu, pobierających świadczenia w naturze, do następujących grup zarobkowych.

1. Wszystkich urzędników w rolnictwie do	33.	grupy
2. Ręczniaków, fornali, skoterzy i stróży do	31.	„
3. Włódarzy, stangretów, kowali, stelmachów ogrodników i owczarzy zawodowych do	32.	„
4. Chałupników do	31.	„
5. Zaciąg I. do	23.	„
„ II „	24.	„
„ III „	24.	„
„ IV „	25.	„
6. Robotników sezonowych, chłopów ponad 21 lat do	31.	„
Chłopaków ponad 18 lat do	25.	„
Chłopaków do 18 i wszystkie dziewczyny do	24.	„

Niniejsze obwieszczenie jest ważne od 1 marca 1922 r.

Śmigiel, dnia 13 marca 1922 r.

Pow. Kasa Chorych.
Borowczyk.